

Modalități de adaptare a predării (Lewis&Doorlag, 2003)

Caracteristici ale sarcinii	Adaptări
Nivelul de dificultate a sarcinii	Se împarte sarcina în mai multe sub-sarcini și elevul le rezolvă după alta; se înlocuiește sarcina cu una mai ușoară.
Condițiile în care este realizată sarcina Modul de prezentare	Se pot folosi mijloace de sprijin (spre exemplu, calculatorul de birou la ora de matematică). Se schimbă în funcție de abilitățile elevului (spre exemplu, prezentări orale pentru elevii care au dificultăți la citit) sau se prezintă informația în mai multe forme.
Modul de răspuns	Se schimbă în funcție de abilitățile elevului (spre exemplu, răspunsuri orale pentru elevii care au dificultăți la scris).
Volumul	Se reduce numărul răspunsurilor.
Ritmul de lucru	Crește timpul alocat sarcinii sau nu se dă limită de timp.
Corectitudinea răspunsului	Ajustarea standardelor (reducere).
Prezentarea informațiilor noi	Se folosește lectura sau demonstrația sau se explică informația nouă în moduri diferite sau se repetă de mai multe ori.
Transferul în practică	Mai multe ocazii pentru a practica, crește cantitatea și calitatea feedback-ului.
Feed-back cu privire la reușită/succes	Mai multe ocazii pentru a practica, crește cantitatea și calitatea feedback-ului.
Consecințe după obținerea unui succes	Este frecvent, specific.
Materiale pentru învățare	Sunt atractive. Se schimbă frecvent (manuale, fișe etc.) pentru a fi simplificate sau se înlocuiesc.
Ritmul predării	Se reduce, informație mai puțină.

Modalități de diferențiere a conținuturilor în predare

- Pentru a preda conținutul în mod diferențiat trebuie să știm cât are de învățat fiecare elev din fiecare unitate de conținut. *Este obligatorie testarea elevilor la începutul predării oricărei teme noi.*
- Altă strategie de diferențiere a conținuturilor este de a *facilita învățarea unei teme în mod integrat, pluridisciplinar* astfel încât grupuri de elevi cu interese, abilități și cunoștințe diferite să poată să aprofundeze tema respectivă din perspective diferite.
- Un alt mod de a lucra diferențiat cu conținuturile este de a *alege puncte diferite de intrare pe text*. Accesarea unei teme noi este mai ușoară în momentul în care fiecare elev poate interveni în mod activ cu ceea ce știe despre tema respectivă.

Modalități de adaptare a mediului de învățare
(după Mastropieri&Scruggs, 2004)

Poziția elevului în clasă

- lângă cadrul didactic
- lângă cadrul didactic de sprijin
- lângă tablă
- în primele rânduri
- singur
- într-o zonă liniștită etc.

Reorganizarea spațiului fizic

- schimb poziția băncilor
- schimb modul de aranjare a clasei etc.

Reducerea distractorilor

- vizuali
- auditivi
- mișcare etc.

Structura zilei

- primul lucru pe care trebuie să-l facă elevul când intră în clasă
- al doilea lucru pe care trebuie să-l facă elevul când intră în clasă etc.

Spații special alocate

- în spații delimitate (spre exemplu boxe)
- în afara spațiilor delimitate etc.

Modele de organizare

- mese organizate
- dulăpioare organizate etc.

Sugestii pentru adaptarea activităților de la clasă în sprijinul elevilor cu CES
(după Lerner și Lowenthal, 1993; Mastropieri&Scruggs, 2004)

- Plasarea elevului într-o zonă liniștită din clasă, departe de sursele de zgomot, uși, ferestre, planșe, produse ale activităților elevilor (spre exemplu, cu fața spre un perete) sau aproape de cadrul didactic pentru a-i monitoriza activitatea din afara sarcinilor de lucru;
- Încurajarea elevului să intervină în mediul de învățare atunci când este zgomot (spre exemplu, se poate muta într-o zonă mai liniștită a sălii de clasă, poate să închidă ferestrele/ușile);
- Crearea și urmărirea rutinei zilnice, într-o atmosferă de lucru cât mai calmă și plăcută posibil; evitând schimbările dese în orar;
- Planificarea activităților de învățare mai solicitante dimineața;
- Planificarea și organizarea interactivă a sarcinilor de învățare, cu demonstrații și materiale didactice;
- Structurarea activităților de învățare în pași mici; o dată încheiat un pas, se trece la următorul;

- Prezentarea clară, simplu și concis a sarcinilor de învățare, una câte una, crescând treptat complexitatea acestora;
- Menținerea contactului vizual cu elevul atunci când i se dă o sarcină de lucru;
- Elaborarea unui grafic în care este trecut zilnic numărul sarcinilor didactice pe care le-a realizat elevul;
- Marcarea sarcinilor folosind diverse culori;
- Implicarea elevului în sarcini alternative, mai scurte cu oferirea de recompense la finalizarea sarcinii;
- Acordarea timpului suplimentar pentru efectuarea sarcinii;
- Folosirea graficelor și a altor forme de sprijin vizual pentru a introduce concepte noi;
- Elaborarea, împreună cu elevul, a listelor pentru organizarea sarcinilor de lucru;
- Adaptarea fișelor de lucru și de evaluare pentru a conține cât mai puține elemente pe o pagină;
- Asigurarea că elevul a notat tema/temele pentru acasă și le-a înțeles înainte de a pleca de la școală;
- Dacă elevul are dificultăți în a sta așezat, a se alterna activitățile, a permite elevului să se miște pe parcursul zilei;
- Folosirea mijloacelor tehnice variate (computer, calculator de masă etc.);
- Oferirea feedback -ului constructiv, cu recompensarea și evidențierea succesului elevului;
- Implicarea elevului în activități de învățare prin cooperare, interactive, în care să se exprime verbal și motor:
 - includerea elevului în diferite grupuri de învățare prin cooperare pentru a identifica grupul în care elevul cu CES învață cel mai bine;
 - scoaterea elevului din grupul de învățare prin cooperare atunci când are probleme de comportament și utilizarea time-out-ului;
 - planificarea sarcinilor care presupun mișcarea (spre exemplu, distribuirea fișelor de lucru) etc.
- Aplicarea regulilor clasei (simple, la vedere, distribuite tuturor elevilor) etc.

Anexa 13

Strategii de management al comportamentului (McCarney&Cummins)

- Elaborarea unui program de management al comportamentului care să întărească comportamentele pozitive și să influențeze elevul pentru a-și schimba comportamentele dezadaptative;
- Stabilirea unui set de reguli ale clasei (spre exemplu, așteptăm rândul, vorbim frumos cu colegii) care trebuie reamintite frecvent, eventual repetate cu voce tare de elevul cu CES;
- Aplicarea setului de reguli de către toate cadrele didactice care predau la clasă;
- Oferirea încurajărilor ori de câte ori elevul lucrează în mod constant pe o perioadă de timp; creșterea progresivă a timpului cadrului didactic la acordarea încurajărilor;
- Separarea elevului cu CES de alți elevi cu tulburări de comportament cu includerea acestuia în grupe de elevi care manifestă comportamente pozitive;
- Conlucrarea cu părinții elevului cu CES pentru a aplica un program comun de întărire a comportamentului pozitiv;
- Recompensarea elevilor care oferă modele pozitive de comportament elevului cu CES (spre exemplu, lucrează mai mult timp la o sarcină) etc.